

מערכ שיעור שוק ההון

במפגש זה התלמידים יכירו את נושא שוק ההון. המושגים שיילמדו הם: "עבודה", "ידע", "הון", "מניות", "ניירות ערך", "מימון".

קהל יעד: תלמידי כיתות י'

משך הפעילות: 45 דקות (שיעור אחד) + 135 דקות (3 שיעורים) למשחק תיק ההשקעות

מטרות:

1. היכרות עם מושגי יסוד בשוק ההון
2. הבנת ההשפעה של שוק ההון על חיינו
3. היכרות עם מנגנוני שוק ההון והשחקנים בו (במשחק)

עזרים:

1. מצגת השיעור
2. מחשב עם חיבור לאינטרנט, מקרן ורמקולים
3. כרטיסיות (נספח א)
4. מחשבים לתלמידים (למשחק)

הכנות מקדימות:

חלוקת הכיתה לקבוצות
הדפסת סט הכרטיסיות (נספח א) כמספר הקבוצות
לחלק לתלמידים את הקבצים למשחק

ידע מוקדם: כסף, חיסכון, שוק ההון (לפני המשחק).

מהלך המפגש:

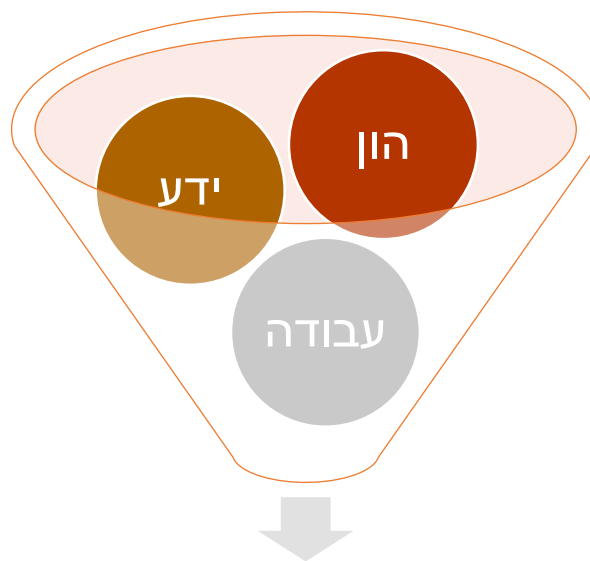
<u>פעילות</u>	<u>נושאים/מושגים</u>	<u>משך</u>
פתיחה	מהו הון?	10 דקות
משחק גיוס הון	משחק בחינת חלופות מימון	25 דקות
מבנה שוק ההון	ניתוח מושגים בשוק ההון	15 דקות
משחק ההשקעות – הצגה ופתיחת תיק	הצגת המשחק פתיחת תיק ובחירת ניירות ערך	45-90 דקות
מעקב משחק ההשקעות	חצי שיעור עד שיעור במחצית תקופת המשחק	20-45 דקות
סיכום משחק תיק ההשקעות	הצגת התיקים וסיכום החומרים שנלמדו	45 דקות

פתיחה: מהו שוק ההון?

מהו הון?

הפעילות הכלכלית מורכבת משילוב של שלושה גורמים שמייצרים ביחד את כל מה שאנחנו מייצרים וצורכים, החל מארוחת הבוקר שאכלתם היום ועד הבית בו אתם גרים: **עבודה**, **ידע** ו**הון**.

פעילות כלכלית

שאלה לכיתה:

הגדירו במשפט: מהי עבודה?

לעבודה יש כמובן הרבה מובנים, כאשר בהקשר של פעילות כלכלית, עבודה היא פעולה שאנשים עושים בתמורה לשכר.

על עולם ה**עבודה** למדתם בפרק הכנסות [קישור]. את העבודה אנחנו נוטים לכמת, בשעות או בתפוקה (למשל, כמה שעות עבדתי או כמה תפוזים קטפתי), ולתמחר אותם בהתאם (למשל, כמה כסף עלי לקבל לשעה או כמה כסף אקבל עבור כל שק תפוזים שקטפתי).

שאלה לכיתה:

הגדירו במשפט: מהו ידע?

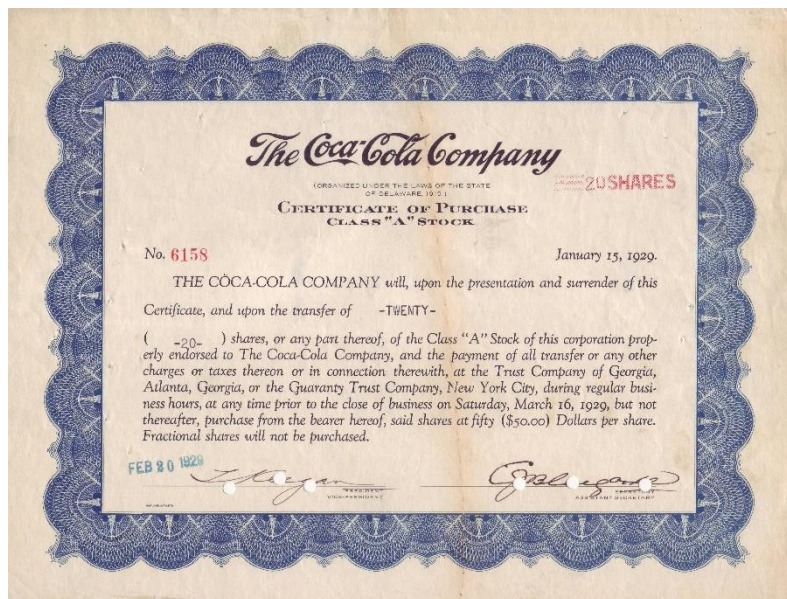
גם לידע יש כמה מובנים, כאשר בהקשר של פעילות כלכלית, ידע הוא מידע שיש בידי אדם או אירגון (שזה בסופו של דבר קבוצת אנשים) אשר מאפשר לייצר מוצר או שירות מסוים.

ידע הוא למשל הטקסט הזה שאתם קוראים, אך במובן של עולם הכלכלה הכוונה היא לידע המשמש לייצור של מוצרים או שירותים, כמו למשל איך מייצרים את דגני הבוקר שאכלתם לארוחת הבוקר או הידע של צוות האדריכלים והמהנדסים שתכננו את ביתכם. ידע הוא מושג חמקמק יותר לכימות. ידע מסומן באמצעים עקיפים יותר כמו מספר שנות הלימוד, תארים אקדמיים או תעודות מקצועיות. אפשר לקנות ידע, אבל מאחר ומה שקונים זה תשלום שכר לימוד, ספרים, זכויות שימוש בידע או אפילו חברות שיש להן ידע, קשה להפריד בין המעטפת של המוצר לידע עצמו.

אז מהו הון?

הגורם השלישי בפעילות הכלכלית הוא **הון**. הון, או 'קפיטל' בלעז, הוא כל משאב שיכול לשמש לייצור או להכנסה. משאבים כאלו יכולים להיות חומריים כמו מכונות, אדמה ונפט, או מסומנים על ידי ניירות או אפילו סדרת ביטים במחשב, כמו כסף וניירות ערך. הון מכומת גם הוא בערכים של כסף, למרות שכסף עצמו הוא הון. בדומה לשוק העבודה, בו אנחנו יכולים להציע את שעות העבודה שלנו בתמורה למשכורת, או שוק המוצרים והשירותים, בו אנחנו מוכרים וקונים דברים כמו עגבניות או תספורת שיער, גם להון יש שוק. בשוק ההון סוחרים בבעלות על ההון. את הבעלות הזו ניתן לכתוב על נייר (פעם נייר ממשי, היום וירטואלי) ולסחור בו.

שטר של 20 מניות של חברת קוקה-קולה משנת 1929

מקור: ויקיפדיה - [https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/c/c6/Coca_Cola_1929.JPG/1280px-](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/c/c6/Coca_Cola_1929.JPG/1280px-Coca_Cola_1929.JPG)

[Coca_Cola_1929.JPG](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/c/c6/Coca_Cola_1929.JPG/1280px-Coca_Cola_1929.JPG)

למה וכיצד סוחרים בהון?

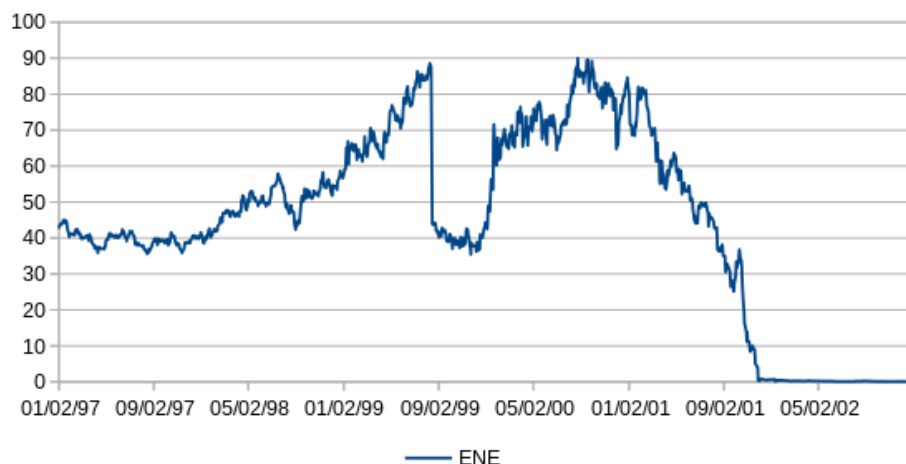
נבצע עם התלמידים את משחק גיוס הון. מחלקים את הכיתה לקבוצות. בכל קבוצה מקבלים התלמידים (כל אחד או בזוגות) כרטיסייה אחת מתוך סט הכרטיסיות שבנספח א. כל כרטיסייה מייצגת אחד מ-4 שחקנים בשוק ההון: יזם, בנק, רוכשי איגרות חוב, רוכשי מניות. יש לכל קבוצה 15 דקות לקרוא ולהבין את הכרטיסייה, לשאול מה כל שחקן מציע ולקבל החלטה. לאחר מכן על היזם בקבוצה להציג את ההחלטה והנימוק שקיבל לגבי מקור גיוס ההון. 3-5 דקות לפי מספר הצוותים. אין תשובה נכונה. כל שצריך הוא שההחלטה תהייה מנומקת, בין אם על בסיס חישובי ובין אם על בסיס הערכת סיכון. לאחר הצגת עבודת הצוותים מסברים את הגורמים השונים. שוק ההון מאפשר **להנפיק** את חברת הדפסת החולצות, כלומר לרשום את החברה לשוק המניות, הנקרא – **בורסה לניירות ערך**. החברה רושמת את עצמה למסחר ונדרשת להעריך את שווייה. ראינו כאן 3 גורמים בשוק ההון שמאפשרים לחברות לגייס כסף (הון) לצורך התרחבות עסקית: בנקים, רוכשי איגרות חוב ורוכשי מניות. על הבנקים כבר למדנו בפרק על הבנקים. כעת נשאל: מי קנה את המניות? כל אחד יכול לקנות את המניות. החל מאנשים פרטיים, חברות אחרות וגופים מוסדיים. את שני הראשונים אתם מכירים, אך אתם בטח שואלים את עצמכם מיהם הגופים המוסדיים? אלה הן חברות פיננסיות, כלומר חברות שמנהלות כסף של אנשים אחרים. מי הם אותם אנשים? ובכן, כולנו! כל מי שיש לו קרן פנסיה, קופת גמל, חיסכון לכל ילד, קרן השתלמות, ביטוחים מסוגים שונים וכן הלאה. הגופים המוסדיים הם השחקן הגדול ביותר בשוק המניות והם מייצגים בעקיפין כל אזרח במדינה, בין אם הוא יודע זאת או לא. רכישה, החזקה ומכירה של ניירות ערך מאפשרת להשיג תשואה, כלומר רווח, בעיקר כאשר ההשקעה היא לטווח ארוך ומנוהלת באופן מאוזן (עוד על כך בהמשך). ההשקעה מאפשרת לחוסכים, כלומר כל אחד מאיתנו, לשמור על ערך החיסכון לטווח ארוך ולהבטיח, במידה כזו או אחרת של ביטחון, את עתידנו כאשר נגיע לעת זיקנה או אם חלילה נזדקק לכספנו בעת צרה.

יש גם שחקנים עצמאיים בשוק אשר נוטים לסחור, כלומר לקנות ולמכור ניירות ערך, בתדירות של שנים ועד ימים ואפילו שניות. משקיעים עצמאיים אלו מנסים להשיג רווח באמצעות השינויים הרבים שיש במחיר המניות אפילו בטווח של שניות. לעיתים קוראים לסוג התזזיתי של שחקנים אלו 'ספקולנטים' – עוסקים בהשערות (ספקולציות). תפקידם של שחקנים אלו בשוק חשוב משום שהם מכניסים אליו נזילות, כלומר שבשונה משחקנים שמחזיקים את אותו נייר ערך חודשים ואפילו שנים רבות, הם מאפשרים למי שרוצה להיכנס או לצאת מהשוק לעשות זאת כמעט בכל רגע נתון. אם כולם היו קונים מניות ומחזיקים אותן במשך שנים מבלי למכור או לקנות מניות אחרות, אז התור לקנייה או למכירה של מנייה היה מתארך ולוקח ימים עד שבועות ואפילו שנים (חישבו מה היה קורה אילו בסופרמרקט שלכם הייתה רק קופה אחת והתור היה נמשך חמש שעות. הייתם בכלל נכנסים לשם?).

Enron Stock Price, 1997-2002

Source: Enron Securities Litigation website

מקור: ויקיפדיה - https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Enron_closing_stock,_1997-2002.svg

[2002.svg](#)

מי ואיך סוחרים בבורסה?

סוחרים בבורסה הם בעלי רישיון המוסמכים לסחור בשם בעלי ניירות ערך בבורסה. הם מקבלים הוראות שונות מבעלי ניירות הערך או רשאים לסחור בניירות הערך בהתאם לכללים מסויימים. המחיר נקבע לפי הביקוש וההיצע. מנייה היא סוג אחד של נייר ערך, אשר מייצג בעלות.

מה זה איגרות חוב?

ניירות ערך אחרים הם אגרות חוב [אג"ח] שהם סוג של הלואה שבעלים של חברה (או ממשלה) לוקח מהציבור בתמורה לאיגרת חוב שעליה רשום כמה כסף חייבים ומה שיעור הריבית שמוסף על החוב. החוב מפורק לניירות רבים, כמו שהמניות מפרקות את אחוזי הבעלות, וכמו במניות ניתן לסחור בהן. ההבדל הוא שאיגרת החוב לא מעבירה את הבעלות על החברה (אלא אם החייב לא משלם את החוב).

בשוק ההון סוחרים בניירות ערך ומכשירים פיננסיים שונים ומשונים, החל מאופציות בהן למשל הקונה משלם על הזכות לקנות נכס במועד ובמחיר עתידי, ועד חוזים על מזג האוויר בעוד שנה. זהו עולם מורכב וסבוך שבשנים האחרונות נכנסו לסחור בו מכונות בינה מלאכותית הנשענות על מחשבים רבי עוצמה בכדי לערוך את החישובים הרבים ולעבד את המידע הרב בזמן קצר. כאמור, רובנו לא מנהלים את תיק ניירות הערך שלנו באופן ישיר, אלא באופן עקיף באמצעות הגופים המוסדיים שמקבלים את ההחלטות בשמנו. יחד עם זאת כולנו מושפעים, ישירות או בעקיפין, מהמסחר בשוק ההון.

כיצד ואיך שוק ההון משפיע עלינו?

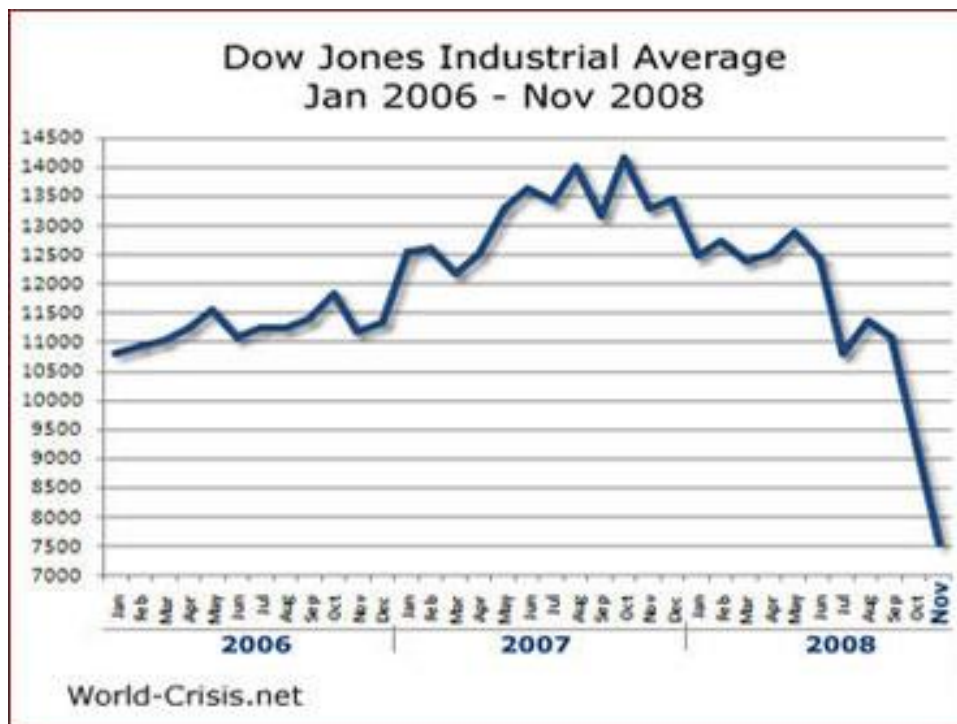
יש שלוש דרכים עיקריות בהן שוק ההון משפיע עלינו, אחת ישירה ושתיים עקיפות. הדרך הישירה היא באם אנחנו מושקעים, כלומר קנינו באופן ישיר, ניירות ערך כלשהם. נניח שרוכשי המניות במשחק ששיחקנו קודם, שקנו 250,000 מניות מהיזמים במחיר של 1 שקל מנייה, מוכרים את המניות במחיר של 3 שקלים למנייה, אזי הם הרוויחו (ועל רווחים אלו הם גם נדרשים לשלם מס רווחי הון). אם לעומת זאת מחיר המנייה ירד ובעלי המניות נאלצים מטעמים אישיים למכור את המנייה במחיר של חצי שקל למנייה, אזי הם הפסידו. העלייה והירידה במחיר מנייה יכול להיות קיצוני, עד מאות ואף אלפי אחוזי שינוי בשנה. יחד עם זאת, רוב ניירות הערך לא משנים את ערכם בקיצוניות שכזו, אך קשה לחזות איזו מנייה תוכל לעלות או לרדת בערכה באופן כזה או אחר.

דרך עקיפה אחת שבה שוק ההון משפיע עלינו היא שכספי החיסכון הפנסיוני, קופות גמל שונות ואפילו חלק מכספי 'חיסכון לכל ילד' שהתחילו לא מכבר, מושקעים דרך גופים מוסדיים בניירות ערך שונים. כדי להגן על ערך כספי החיסכון שלנו, הגופים המוסדיים נוטים 'לפזר את הביצים בסלים רבים' כלומר לפזר סיכונים. כאמור, מנייה או נייר ערך מסויים יכול לעלות או לרדת בקיצוניות בשוויו, אך מספר רב של ניירות ערך שונים יעלו או יירדו בשווים באופן מתון יחסית. שימו לב! אין כל דרך להבטיח תשואה, כלומר רווח. גם גופים מוסדיים אחראיים וותיקים יכולים לגרום למשקיעים הפסדים משמעותיים בעיתות משבר.

דרך עקיפה שנייה נוגעת לחשיבות של שוק ההון ותפקידו בכלכלה. כפי שראינו במשחק, בעלי החברה יכלו לממן, כלומר להשיג כסף, להרחבה של חברת הדפסת החולצות באמצעות הלואה או באמצעות גיוס כסף בשוק ההון, במכירת מניות או איגרות חוב. גיוס כסף בשוק ההון מאפשר לחברות לממן התרחבות עסקית ובכך לייצר יותר תוך יצירת מקומות עבודה ואספקת יותר מוצרים או שירותים. אנו מכנים זאת צמיחה כלכלית. הודות לצמיחה הכלכלית האדירה במאה השנים האחרונות רמת החיים שלנו עלתה פי 5, וזאת למרות שמספר בני האדם בכדור"א גדל גם הוא פי יותר מ-4. כלומר שהכלכלה העולמית גדלה פי 20 במאה השנים האחרונות. לשוק ההון חלק משמעותי בצמיחה זו היות שהוא איפשר את הצמיחה האדירה.

את התרומה של שוק ההון לצמיחה הכלכלית האדירה ניתן לראות גם על דרך השלילה, כלומר כאשר יש משבר משמעותי בשוק ההון. המשבר האחרון בשוק ההון התרחש בשנת 2008. מדד ניירות הערך המפורסם ביותר, זה של בורסת ניו-יורק, ירד ב-50% בשנה אחת. התוצאה הייתה זינוק באבטלה, סגירת חברות ועלייה בשיעור העוני במדינות רבות בעולם. לקח למדד המניות של בורסת ניו-יורק יותר מ-5 שנים לחזור לרמה של לפני המשבר, אך את תוצאות המשבר עדיין ניתן לראות בחלקים נרחבים של הכלכלה העולמית.

[גרף של מדד Dow Jones לשנים 2006-2008] מקור: ויקיפדיה:

<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Finance-dowjones-chart1.jpg>

משחק תיק ההשקעות

משחק זה מיועד ללמידה התנסותית בנושא שוק ההון.

חשוב! אין לראות במשחק זה הכשרה לניהול תיק השקעות ואין לראות בהתנסות במשחק ותוצאותיו משום המלצה לרכישת נייר ערך מסויים. שיטת המשחק פושטה בכוונה ואין לראות בשיטת המשחק המלצה לאופן ניהול תיק השקעות.

את המשחק מומלץ לערוך במקביל ללימודי חינוך פיננסי לכיתות מתקדמות

מטרה משחקית

במהלך המשחק מנהלים תיק השקעות בסכום רכישה ראשוני שווה (10,000 ש"ח) במטרה להגיע לשווי הגבוה ביותר בסוף המשחק.

כיצד משחקים?

למשחק 7 שלבים:

- א. למידת מושגי יסוד ורישום באתר הבורסה לניירות ערך – שיעור וחצי
- ב. בחירת 5 ניירות ערך – חצי שיעור
- ג. מעקב בתדירות של אחת לשבוע אחר שער ניירות הערך משך 5 שבועות*
- ד. דו"ח אמצע – הצגת התיקים בכיתה – חצי שיעור עד שיעור
- ה. אפשרות מכירה ורכישה של 5 ניירות ערך לאחר 5 שבועות
- ו. המשך מעקב אחר שערי ניירות הערך משך 5 שבועות*
- ז. סיכום והשוואת תיקי השקעות – הצגת התיקים בכיתה – חצי שיעור עד שיעור

* - ניתן לצמצם או להאריך את משך המשחק וכן את תדירות המעקב אחר תיק ההשקעות, כלומר לקבוע מעקב יומי משך 10 ימים או מעקב שבועי משך 20 שבועות. משך הזמן המוצע מאפשר לראות התפתחויות משמעותיות בתיק השקעות.

באמצעות קובץ EXCEL "משחק ההשקעות" יש לערוך מעקב אחר תיק המניות. יש להזין נתונים רק בגיליון הזנת הנתונים. שאר הגיליונות משמשים לדוחות וגרפים אותם ניתן לייצא.

ניתן לשחק באופן שבו כל תלמיד מנהל תיק אישי או צוות תלמידים של 2-3 תלמידים יחדיו.

את המשחק ניתן לשחק במלואו במהלך מחצית או מספר שבועות. יש להקדיש 4 שיעורים בסך הכל.

שלב א - למידת מושגי יסוד ורישום באתר הבורסה לניירות ערך

שלב זה מומלץ להקדיש שיעור אחד עד שניים, תלוי במספר התלמידים ורמתם. את השיעור יש לקיים בכיתת מחשבים.

באתר הבורסה לניירות ערך יש להיכנס לדף "[הבורסה למתחילים](#)" ולהוריד משם את [המצגת](#). אפשר גם להפנות את התלמידים לדף המונחים לחזרה והעמקה.

לאחר מכן יש ליצור תיק אישי. התיק ישמש אותנו למעקב אחר שערי ניירות הערך בתיק ההשקעות לאורך המשחק.

כיצד יוצרים תיק אישי?

מדף הבית של אתר הבורסה לניירות ערך מקליקים על "כניסה לתיק האישי"

מדד	שינוי	בנקודות	גרף
ת"א-35	0.01%	1,533.90	
ת"א-125	0.03%	1,398.12	
ת"א-SME60	0.35%	725.17	
ת"א-SME150	0.27%	1,063.31	
ת"א-יחסי	0.43%	1,373.77	

בחלונית "כניסה למערכת" מקליקים על כפתור "לרישום למערכת" תחת "הצטרפות".

עמוד הבית

כניסה למערכת

ברוכים הבאים לשירות התיק האישי.
יש להקיש שם משתמש וסיסמה לצורך הכניסה לתיק.

לעזרה בנוגע לשימוש בתיק האישי וצפייה בנתוני המסחר לחץ כאן.

***שדות חובה למילוי**

הצטרפות

שירות התיק האישי אינו כרוך בתשלום עבור משתמשים רשומים באתר.

לרישום למערכת

כניסה

***שם משתמש**

***סיסמה**

☐ שמור פרטים.

שכחתי סיסמא

המשך

כעת יש ליצור שם משתמש לפי ההנחיות. אין להקליק על קבלת דברי דואר פיזי או אלקטרוני. אנו עושים כאן שימוש חינוכי ולא מעוניינים לחשוף את התלמידים לחומר פרסומי.

מומלץ שהתלמידים ירשמו את שם המשתמש והססמה במחברת וכן שישלחו למורה בכדי שיהיה קל לאחזר במידה ושכחו.

שלב ב – בחירת 5 ניירות ערך

בחירת 5 ניירות ערך שונים, כאשר לפחות אחד מהם אג"ח ואחד לפחות מנייה. שאר סוגי ניירות הערך לבחירה חופשית. הבחירה יכולה להיות אקראית או לפי חברות שהתלמידים אולי מכירים. אין ציפייה שהתלמידים יקראו תשקיפים בורסאיים בשלב זה.

כיצד בוחרים נייר ערך למעקב בתיק האישי?

בחלונית התיק האישי מקליקים עם "הוספת ני"ע לתיק האישי". ני"ע = נייר ערך.

תיק אישי

יציאה

חלוקה לפי מוצרים

נתונים מרכזיים

עדכון פרטים

הוספת מדד לתיק האישי

הוספת ני"ע לתיק האישי

חלוקה לפי מוצרים

לא נבחרו עדיין ניירות ערך לתיק האישי. להוספה השתמשו בכפתורי החיפוש למעלה. כמו כן, בכל טבלת נתונים באתר ניתן לחוץ על אייקון התיקייה עם סימן "+" ולהוסיף נייר ערך לתיק האישי.

כעת אמורה לקפוץ חלונית. אם הדפדפן חוסם את החלונית יש לשנות את הגדרות חסימת החלונות הקופצים כך שיתאפשר באתר זה.

The Tel-Aviv Stock Exchange Ltd [IL] | <https://www.tase.co.il/Heb/Management/GeneralPages/Pa>

הבורסה לניירות ערך

חיפוש נתונים מתקדם

סוג מוצר

כל ניירות הערך

סיווג משנה

בחר נייר ערך מרשימה

הצג

סגור

VTIORT

הרשות הסטנדרטית-סדירות המובילה בישראל
מפוזרת ברחבי הארץ

בחלונית זו יש לבחור (1) סוג נייר הערך; (2) סיווג משנה, כלומר באיזה מדד הוא נכלל או מאיזה מגזר כלכלי נייר הערך; (3) נייר הערך עצמו. כפי שנכתב קודם, מומלץ לבחור לפחות מנייה אחת ולפחות אג"ח אחד. לבחירה יש להקליק על "הצג", ואז להקליק בחלונית נייר הערך על אייקון התיקיה עם סימן ה- "+" עליה:

מפעילי ע. שפ ושות' בע"מ

נכון ל- 24/01/2018 10:51
הנתונים מתפרסמים בהשהייה של 20 דקות

מניות		שם	סימול	מס' ני"ע	נכללת במדדים	שער אחרון (באגורות)	שינוי (%)	מחזור המסחר האלפי ש"ח	זמן עסקה אחרונה		
		שפ ע"ש	שנפ	1103571	SMEB0 SMEISD+ AllShare תאגיד	2,972	1.40%	14.63	10:51		
▼ ייצוא נתונים מהטבלה											

מחזור המסחר האלפי ש"ח

מרגע שנייר ערך נבחר, הוא מופיע בתיק האישי. בתיק האישי ניתן לצפות בשני אופנים: (1) חלוקה לפי מוצרים ו(2) נתונים מרוכזים. מאחר והתלמידים ייצאו קובץ נתונים, עדיף לצפות בתצורת נתונים מרוכזים וכך הנתונים ייצאו בקובץ אחד.

לאחר בחירת 5 ניירות ערך שונים יש לייצא את הנתונים בקובץ אקסל 2003. על פעולה זו יש לחזור אחת לשבוע במעקב תיק ההשקעות.

מקובץ הנתונים, שכולל את הנתונים הבאים, יש לקחת רק את הנתונים המסומנים כאן בירוק:

זמן עסקה אחרונה	מחזור המסחר (אלפי ש"ח)	שינוי (%)	שער אחרון (באגורות)	נכללת במדדים	מס' ני"ע	סימול	שם

ולהזין אותם לקובץ משחק תיק ההשקעות בגיליון הזנת הנתונים. על פעולה זו יש לחזור אחת לשבוע.

בהזנה הראשונה עליהם לבחור כמה מניות הם קונים ולשים לב שהסכום הכולל העומד לרשותם הוא 10,000 ש"ח.

שלב ג – מעקב שבועי

שלב זה דורש מהתלמידים לעקוב אחת לשבוע (מומלץ לשלוח תזכורת שקבוצת הוואטסאפ הכיתתית למשל), בבייתם או בספריית בית הספר. יש לציין כי האתר לא מותאם באופן מלא למובייל (נכון לינואר 2018) ולכן יהיה להם קשה לראות את הנתונים באופן נוח בסמארטפון שלהם. יש אפליקציה שאכן מאפשרת לצפות בנתונים באופן נוח, אבל מבלי לייצא באופן מסודר לקובץ אקסל. אם בכל זאת הם רוצים לצפות כך בנתונים ולהקליד את הנתונים – אפשר. שם האפליקציה: "הבורסה לניירות ערך". גם אם פתחו תיק אישי באתר, יוכלו לגשת אליו מהאפליקציה בנייד.

שלב ד – דוח אמצע

באמצע המשחק התלמידים יכינו דוח המורכב מדוח המעקב והתרשימים של קובץ המשחק. בנוסף התלמידים יתבקשו לקרוא ההצגה להציג סקירה של נייר ערך אחד (יש יותר מידע על מניות). את המידע הם יכולים לאסוף מהעיתונות הכלכלית. בסקירת המנייה עליהם להציג את תמצית הידיעה. תוך הסבר על מה קרה לשער המניה, מה הרקע או הגורם המצויין בכתבה והאם יש תחזית לעתיד. מומלץ להקדיש להצגת הסקירות חצי שיעור.

שלב ה – אפשרות למכור ולקנות ניירות ערך

בשלב זה התלמידים יכולים להחליט למכור נייר ערך מסוים ולקנות נייר ערך אחר. הם יכולים לקנות רק בסכום שהתקבל ממכירה של נייר ערך אחר. הם צריכים לעדכן גם את התיק האישי באתר הבורסה וגם את קובץ האקסל. אין למחוק את ניירות הערך בקובץ האקסל אלא להוסיף עד 5 ניירות ערך שונים בטבלה ולהפסיק להזין שערים בטבלה לניירות שנמכרו. מספיק חצי שיעור לנושא, בכיתת מחשבים.

שלב ו – המשך מעקב

התלמידים ממשיכים לעקוב אחר ניירות הערך בתיק האישי כמו בשלב ג.

שלב ז – הצגת תיק ההשקעות

התלמידים מתבקשים להציג דוח סיכום על תיק ההשקעות שלהם על בסיס קובץ משחק ההשקעות. התלמיד או הצוות שתיק ההשקעות שלו נמצא בשווי הגבוה ביותר בסוף התקופה הוא המנצח. אפשר לשלב פרסים או תעודה.

נספח א – כרטיסיות גיוס הון

תיאור השחקן – יזמים.

את או אתה יזמים. יש בבעלותכם עסק להדפסת חולצות. העסק די מצליח אבל אתם לא מצליחים לעמוד בביקושים. כדי לעמוד בביקוש אתם צריכים לקנות מכונה חדשה וגדולה להדפסה ולשכור סדנה גדולה יותר. עשיתם חישוב ומצאתם שעלות המעבר וקניית המכונה תעלה 250,000 ש"ח. אתם מעריכים שההתרחבות תאפשר לכם לשלש את הרווחים של החברה, שעומדים כעת על 100,000 ש"ח בשנה.

אתם עומדים בפני 3 שחקנים שונים שמציעים לכם שיטות שונות לממן את התרחבות העסק. שאלו כל שחקן מה הוא מציע ומה הוא דורש בתמורה. ערכו את החישוב וקבלו החלטה. נמקו את ההחלטה על בסיס מה שדורש כל שחקן בתמורה לכסף. אתם חייבים לבחור באחת מ-4 האפשרויות: הבנק, איגרות חוב, מכירת מניות או לא לגייס חוב ולא להתרחב כעת אלא לדחות את ההתרחבות ולממן אותה מכסף שתחסכו בשנים הקרובות.

תיאור השחקן – בנק.

את או אתה בנקאים. אתם מוכנים להלוות את הסכום המבוקש לפני התנאים הבאים: ריבית ההלוואה היא כעת 10%. יחד עם זאת ייתכן שהריבית תעלה או תרד בהתאם להחלטת בנק ישראל. אפשר להחזיר את ההלוואה בתוך שנה עד 5 שנים, כאשר בכל שנה שלא מחזירים את ההלוואה צריך לשלם את הריבית. להלן טבלת תשלומים:

תשלום כולל	החזר קרן	תשלום ריבית מצטבר	סכום ההלוואה	תקופת ההלוואה [בשנים]
₪ 275,000	₪ 250,000	₪ 25,000	₪ 250,000	1
₪ 300,000	₪ 250,000	₪ 50,000	₪ 250,000	2
₪ 325,000	₪ 250,000	₪ 75,000	₪ 250,000	3
₪ 350,000	₪ 250,000	₪ 100,000	₪ 250,000	4
₪ 375,000	₪ 250,000	₪ 125,000	₪ 250,000	5

תיאור השחקן – רוכשי איגרות חוב (אג"ח).

את או אתה גוף פיננסי שרוכש איגרות חוב. אתם מוכנים לקנות איגרות חוב בהיקף של 250,000 ש"ח. אתם דורשים שאיגרת החוב תהיה לתקופה של 10 שנים ובריבית של 8%, כלומר שבכל שנה צריך הלווה לשלם לכם 8% ריבית וכעבור 10 שנים יהיה הלווה חייב להחזיר לכם את סכום ההלוואה במלואה.

אם הלווים לא יחזירו את ההלוואה תוכלו לדרוש בעלות על החברה בהיקף של החוב. כלומר שאם החברה לא החזירה את החוב ושוויה הוא 250,000 ש"ח תוכלו לדרוש בעלות מלאה על החברה והבעלים הקודמים יאבדו כל בעלות.

מאחר והריבית כתובה על איגרת החוב לא ניתן לשנות אותה. להלן טבלת התשלומים:

שנה	סכום איגרות החוב	תשלום שנתי	החזר מצטבר
1	250,000 ₪	12,500 ₪	12,500 ₪
2		12,500 ₪	25,000 ₪
3		12,500 ₪	37,500 ₪
4		12,500 ₪	50,000 ₪
5		12,500 ₪	62,500 ₪
6		12,500 ₪	75,000 ₪
7		12,500 ₪	87,500 ₪
8		12,500 ₪	100,000 ₪
9		12,500 ₪	112,500 ₪
10		262,500 ₪	375,000 ₪

תיאור השחקן – רוכשי מניות.

את או אתה גוף פיננסי שרוכש מניות. חברת הדפסת החולצות מוערכת בשווי של 2.5 מיליון ש"ח ובאופן נוח כל מנייה מונפקת בערך של 1 ש"ח. אתם מוכנים לקנות 250,000 מניות בסכום של 250,000 ש"ח ובתמורה דורשים 10% מהבעלות על החברה. המשמעות היא שאתם תקבלו 10% מהרווחים של החברה. הרווחים הצפויים הם 300,000 ש"ח בשנה, כלומר שתקבלו 30,000 ש"ח בכל שנה. אם לא יהיו רווחים אז כמובן שלא תקבלו דבר.